

Warszawa, dnia 19 września 2014 r.

L.dz. FZZ/WAW/548/19/09/14

Szanowny Pan

Władysław Kosiniak – Kamysz

Minister Pracy i Polityki Społecznej

Opinia Forum Związków Zawodowych dot. projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw z dnia 28 sierpnia 2014 r.

Forum Związków Zawodowych, jako reprezentatywna centrala związkowa, z istoty swojej działalności podejmuje działania mające na celu ochronę interesów ludzi praca, ale także tych, którzy swoją drogę zawodową już zakończyli. Dlatego, każda podwyżka waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych jest i będzie przez nas popierana. Oceniając zatem, co do zasady pozytywnie, zaproponowaną przez Rząd tzw. waloryzację mieszaną na rok 2015, musimy jednak zauważyć, że zarówno w warstwie merytorycznej, jak i biorąc pod uwagę formę przekazania tej propozycji do wiadomości publicznej, została ona podyktowana raczej kalendarzem wyborczym, potrzebą poprawy notowań popularności Rządu, niż chęcią rozwiązania rzeczywistego problemu, jakim jest ubóstwo polskich emerytów i rencistów.

Najniższa emerytura, na poziomie 860 zł brutto, czyli ok. 600 zł netto, wymaga w zasadzie wsparcia socjalnego, nie zaś doraźnie podwyższonej waloryzacji, w praktyce o maksymalnie 27 zł, uwzględniając efekt zwykłej waloryzacji procentowej. W opinii Forum Związków Zawodowych, minimalna emerytura powinna odpowiadać wysokości - aktualnej w danym roku kalendarzowym - płacy minimalnej.

Zaproponowana na 2015 r. waloryzacja mieszana ma, co do zasady, charakter procentowy. Gdyby jednak wskaźnik waloryzacji, ustalonej na 1,08 proc., wskazywał mniej niż 36 zł, to świadczeniobiorca otrzyma wyrównanie do tej właśnie kwoty. Według wyliczeń resortu pracy, ma to kosztować budżet dodatkowo ok. 1,7 mld zł. Minimalna podwyżka z tytułu waloryzacji w przypadku rent z tytułu częściowej niezdolności do pracy i rent inwalidzkich III grupy, wyniesie 75 proc. gwarantowanej minimalnej kwoty, tj. 27 zł. Natomiast w przypadku kobiet pobierających okresowe emerytury kapitałowe, regulacje projektowanej ustawy przewidują proporcjonalny podział minimalnej gwarantowanej podwyżki świadczenia w stosunku do wysokości emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wysokości okresowej emerytury kapitałowej w łącznej kwocie tych emerytur.

Renta socjalna stanowić ma 84 proc. zwaloryzowanej emerytury minimalnej. Waloryzacją objęte mają zostać także świadczenia i zasiłki przedemerytalne, co ma polegać na dodaniu do świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego kwoty 36 zł.

FORUM ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

W projektowanej regulacji, proponuje się również korektę kręgu podmiotowego osób lub podmiotów uprawnionych do zasiłku pogrzebowego z tytułu pochówku osoby zmarłej. Ustawa ma wejść w życie 14 dni od daty jej ogłoszenia.

W opinii Forum Związków Zawodowych podwyższenie waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych to ważny sygnał dla emerytów i rencistów, szczególnie tych najuboższych. Rozwiązanie nie ma jednakże charakteru systemowego i przewidziane jest jedynie na jeden rok – 2015, choć oczywiście jego skutki będą istniały w czasie. Podwyższone kwoty będą bowiem podlegały waloryzacji w latach następnych.

Dla uporządkowania systemu, niewątpliwie warto jednak zastanowić się nad rozwiązaniem systemowym, gwarantującym najuboższym emerytom i rencistom podwyżkę świadczeń. Na tym tle rodzi się jednak problem założeń obecnego polskiego systemu ubezpieczeń społecznych, opartego o model kapitałowo-repartycyjny. Częściowo jest to system, w którym świadczenie emerytalne ma być uzależnione od kwot zebranych przez ubezpieczonego w trakcie jego aktywności zawodowej. Tymczasem, waloryzacja mieszana, przyznająca wyrównanie do określonej kwoty, może prowadzić do konkluzji, że ci, którzy mniej odłożyli dostaną więcej extra.

Forum Związków Zawodowych zauważa w tym miejscu, że o ile wsparcie finansowe osób, które ze względu na niewielkie zarobki czy przerwy w pracy zawodowej spowodowane np. wychowaniem dzieci, jest uzasadnione, o tyle, co najmniej wątpliwe, będzie takie wsparcie udzielone przedsiębiorcom płacącym, zgodnie z obowiązującym prawem, niższe składki emerytalno-rentowe, co skutkuje ich stosunkowo niskimi emeryturami. Tymczasem są to osoby, które zwykle były w stanie odłożyć na starość znaczne kwoty lub nabyć majątek, z którego będą mogły żyć na odpowiednio wysokiej stopie. Mimo to, to właśnie one, przy proponowanym obecnie przez rząd systemie waloryzacji mieszanej, otrzymają więcej ponad to, co wynikałoby z wyliczeń.

Na proponowanych przez rząd rozwiązaniach, nie skorzystają natomiast osoby, które wypracowały sobie emeryturę średnią, która na dzień dzisiejszy wynosi ok. 1900 zł brutto. Mimo pracy przez np. 40-45 lat i odprowadzaniu przez cały ten okres składek emerytalno-rentowych, nie otrzymają nic więcej ponad to, co wynika z wyliczenia waloryzacji na 2015 r.

Doraźne rozwiązanie przewidziane na 2015 r., kłóci się zatem z teoretycznymi założeniami systemu emerytalnego i nie gwarantuje pewności co do wsparcia socjalnego najuboższych świadczeniobiorców na przyszłość. Jest to szczególnie niebezpieczne biorąc pod uwagę przewidywania, według których przy emeryturach z tzw. nowego systemu emerytalnego średnia stopa zastąpienia wyniesie jedynie ok. 28-30 proc. ostatniego wynagrodzenia, wobec obecnych 60 proc.

Dlatego zmiany w systemie emerytalnym wymagają podejścia kompleksowego, odnoszącego się do aktualnej sytuacji na rynku pracy charakteryzującym się stale rosnącą liczbą tzw. umów śmieciowych, o których nie są odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne oraz wymuszonego samozatrudnienia, od którego składki te są znacznie niższe. Zmian wymagają również zasady oskładkowania osób prowadzących działalność gospodarczą, na co Forum Związków Zawodowych wskazywało już w 2013 r. na posiedzeniach Zespołu Problemowego ds. ubezpieczeń społecznych Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych.

FORUM ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

Odnosząc się do kwestii wysokości zasiłku pogrzebowego, Forum Związków Zawodowych opowiada się za przywróceniem zapisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w tym zakresie, w brzmieniu sprzed 1 marca 2011 r. Obecny zasiłek pogrzebowy w kwocie 4 000 zł nie pokrywa bowiem faktycznych kosztów pogrzebu. Dlatego proponujemy, by stanowił on 200 proc. przeciętnego wynagrodzenia, obowiązującego w dniu śmierci osoby, której koszty pogrzebu zostały poniesione.

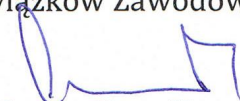
Forum Związków Zawodowych przypomina, że polski Rząd, od wielu lat dokonuje minimalnej procentowej waloryzacji świadczeń emerytalnych i rentowych (wyjątkiem był rok 2012, w którym dokonano niekonstytucyjnej waloryzacji kwotowej). Jednocześnie, mimo obowiązku konsultacji wysokości wskaźnika waloryzacji, od wielu lat lekceważy głos związkowych partnerów społecznych, wskazujących na ubożenie emerytów i rencistów. Wynika to przede wszystkim z przeważającego udziału w koszyku wydatków tych świadczeniobiorców kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, żywności i lekarstw. Od lat, negocjacje w Komisji Trójstronnej ds. Społeczno-Gospodarczych, a także podczas poprzedzających ją posiedzeń Zespołu Problemowego ds. ubezpieczeń społecznych, pokazywały nieprzejednane stanowisko strony rządowej, przekazujące jedynie partnerom społecznym z góry ustalone wskaźniki. Także to, było jedną z przyczyn zawieszenia udziału strony związkowej w pracach Komisji Trójstronnej w dniu 26 czerwca 2013 r.

Zarówno postawa Rządu przecząca idei konstytucyjnej wartości, jaką jest dialog społeczny, jak proponowane ad hoc, eksperymentalne zmiany waloryzacji rent i emerytur powodują, że coraz większa rzesza ubezpieczonych wątpliwi w sens odprowadzania składek na fundusz emerytalny Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Działania Rządu naruszają także zaufanie obywateli do państwa i stanowionego prawa.

Podsumowując, Forum Związków Zawodowych, choć nie kwestionuje znaczenia proponowanej podwyżki waloryzacji dla ubogich kieszeni emeryckich, to jednak ocenia ją jako formę zdobywania w tej grupie społecznej poparcia przed wyborami samorządowymi i parlamentarnymi.

Chcąc rzeczywiście wesprzeć emerytów i rencistów w sposób nie uwłaczający ich godności, w naszej opinii, należałoby, jak zaznaczamy na wstępie, podwyższyć poziom emerytury minimalnej do wysokości minimalnego wynagrodzenia.

Przewodniczący
Forum Związków Zawodowych

Tadeusz Chwałka

Do wiadomości:
Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego MPIPS

00-378 WARSZAWA
ul. Stefana Jaracza 2
tel. +48 22/628 73 75
fax. +48 22/628 73 75
sekretariat.ow@fzz.org.pl

85-069 BYDGOSZCZ
Plac Teatralny 4
tel. +48 52/371 83 33
fax. +48 52/342 18 71
biuro@fzz.org.pl

 Forum
Związków
Zawodowych

KRS: 0000087470
REGON: 093043340
NIP: 554-24-77-994

BANK ZACHODNI WBK S.A.
KOD SWIFT (BIC)
WBKPPLPP
Nr: 47 1500 1360 1213 6000
1090 0000